Ministerie van Asiel en Migratie

> Retouradres

www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie

[redacted]

Datum 11 september 2025
Betreft Uitvoeringstoets doelgroep flexibele bekostigingsregeling door de Nationale Opvang Organisatie voor ontheemden uit Oekraïne

Geachte [redacted]

Hartelijk dank voor de mogelijkheid om een uitvoeringstoets te kunnen uitvoeren op de concept doelgroep flexibele bekostigingsregeling (ref. mail en brief d.d. 29 augustus 2025). Zoals je weet, zijn wij op basis van ruim drie jaar ervaring met de opvang van ontheemden uit Oekraïne al lange tijd voorstander van een doelgroep flexibele bekostigingsregeling. Daarom hebben wij samen met het Dealmakersteam en het Team Doorstroomlocaties op 5 december 2024 reeds aangedrongen op een dergelijke regeling (zie DigiJust 20241505).

Op meerdere aspecten van de concept doelgroep flexibele bekostigingsregeling kunnen wij voor de gestelde datum van 12 september 2025 een reactie geven. Voor enkele andere aspecten hebben wij meer tijd nodig om samen met onze ketenpartners processtappen en de effecten daarvan op de bestaande werkprocessen in kaart te brengen. Ook is nader overleg nodig met de Directie Eigenaarsadvisering van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Bij eerste beschouwing van de concept doelgroep flexibele bekostigingsregeling ziet de Nationale Opvang Organisatie voor ontheemden uit Oekraïne (NOO) positieve elementen in de bekostigingsregeling die in de uitvoering kunnen leiden tot meer opvangplekken, te weten:

1. financiële toezeggingen voor de inrichting en exploitatie van opvanglocaties tot vijf jaar;
2. toegang van vier doelgroepen (ontheemden, asielzoekers, statushouders en gemeentelijke spoedzoekers) om maximaal gebruik te maken van opvangmogelijkheden;
3. afrekenen van kostenposten als huur, beveiliging en catering op werkelijke kosten, zodat de meerkostenregeling (zoals thans opgenomen in het Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne) kan worden afgebouwd;
4. voor de rechtszekerheid, de rechtmatigheid van de uitgaven, en de efficiënte uitvoering is de regeling leidend en kunnen aanvullende beleidsafspraken achterwege blijven.

Met betrekking tot de concept doelgroep flexibele bekostigingsregeling doen wij alvast de volgende concrete suggesties.

5. Een verplichting op te nemen voor gemeenten en regionale openbare lichamen om de beschikbare en vrije capaciteit, waarvoor rijksmiddelen zijn aangevraagd en ter beschikking zijn gesteld, te registreren en te

melden bij een landelijk aan te wijzen autoriteit. In onze ervaring met de opvang van ontheemden uit Oekraïne zal zonder een dergelijke verplichting geen volledig overzicht van plekken en locaties op landelijk niveau beschikbaar zijn.

6. De conceptregeling heeft betrekking op verschillende doelgroepen. Samenvoeging van de budgetten waaruit de opvang van deze doelgroepen wordt gefinancierd, zal de uitvoering aanzienlijk vereenvoudigen. Indien samenvoeging niet (tijdig) wordt gerealiseerd, dient de bevoorschotting namelijk jaarlijks te worden toegerekend aan de verschillende budgetten in het kader van de begrotingsrechtmatigheid. De werkelijke verdeling tussen de doelgroepen kan gedurende de looptijd van vijf jaar veranderen, waardoor er op een later moment alsnog correcties en kostenverschuivingen nodig zijn.
7. In de concept-regeling zien wij een mogelijkheid opgenomen om 'bijzondere kosten' te financieren. Dit suggereert dat ook kosten buiten het beleidsterrein van het ministerie van Asiel en Migratie, die wel betrekking hebben op de doelgroepen, hieronder kunnen vallen. Aanpassing naar 'bijzondere locatie gebonden kosten' (met nadere uitleg in de toelichting) zal dit verduidelijken. Wij adviseren DG Migratie in overleg te treden met de beleidsverantwoordelijke departementen over de financiering van niet-locatie gebonden kosten, zoals maatschappelijke ondersteuning en onderwijs, om onduidelijkheden over de reikwijdte van de regeling bij alle partijen te voorkomen.
8. In de concept-regeling staat onder artikel 3 de aanvraag van een specifieke uitkering beschreven en onder artikel 8 de aanvraag tot verstrekking van een voorschot. Bij nieuwe locaties zien wij voordeel om bij de aanvraag en daaropvolgend akkoord direct over te gaan tot de bevoorschotting (zonder aanvullend verzoek tot voorschot). Hier is zowel voor gemeenten als het Rijk een efficiencyvoordeel te halen en we zien dit graag verduidelijkt in de regeling.
9. In de toelichting op de conceptregeling staat dat het ministerie van Asiel en Migratie aanvragen kan toezeggen tot maximaal vijf jaar, waarin de voorziening beschikbaar blijft zo lang de taakstellingen of opvangopgaven van de voor de desbetreffende voorziening geschikte doelgroepen daartoe aanleiding geven. Indien dat niet langer het geval is kan het Rijk het gebruik en compensatie van de voorziening na drie maanden beëindigen. De toelichting stelt: "De voorziening komt daarbij, of indien de bekostiging van het project afloopt, of tot beschikking aan de gemeente in haar huidige vorm, of kan worden afgebouwd voor kosten van het Rijk." Hiermee wordt in de toelichting een belangrijke beperking op de toezegging opgenomen die niet vervat is in een artikel in de regeling zelf. Graag een nadere verduidelijking van de reikwijdte van de bedoelde compensatie opnemen in de bekostigingsregeling.
10. In de concept regeling staat dat de aanvraag tot verstrekking van een specifieke uitkering uiterlijk 1 oktober van het kalenderjaar moet worden ingediend (artikel 3). Vanuit de NOO hebben wij al vaker aangegeven dat deze verplichting aan gemeenten voor de Oekraïne opvang onnodig vroeg in het jaar is gelegd. Wij geven in overweging om deze datum uit te stellen tot 1 november van het kalenderjaar. Tevens missen wij een

hardheidsclausule om later in het jaar te mogen bevoorschotten, bijvoorbeeld in het geval van een acute opvangcrisis of opvangverzoek vanuit het Rijk.

Na eerste overleg met onze ketenpartners Subsidieportaal, Knooppunt Coördinatie en Informatie Oekraïne en Financieel Dienstencentrum is voor in ieder geval een tweetal aspecten meer tijd nodig voor een adequate uitvoeringstoets van de doelgroep flexibele bekostigingsregeling:

11. de systematiek van bevoorschotting en SiSa-afrekening wanneer meerdere groepen (volgtijdelijk) worden opgevangen;
12. aanwijzen van een autoriteit die de beschikbaarheid en bezetting van de opvanglocaties registreert en doelgroepen plaatst.

Beide aspecten hebben vergaande budgettaire en organisatorische consequenties, waarvoor meer tijd nodig is. Wij streven ernaar de uitvoeringstoets op deze onderdelen eind november 2025 af te ronden. Indien dit tweede deel van de uitvoeringstoets aanvullende knelpunten aan het licht zou brengen die nopen tot wijziging van de doelgroep flexibele bekostigingsregeling, dan zullen wij dat onverwijld met DG Migratie delen met verzoek de regeling hierop aan te passen.

De doelgroep flexibele regeling inclusief het tijdpad voor invoering zijn ambitieus. Daarom adviseren wij een evaluatiemoment in te bouwen zes maanden na inwerkingtreding.

Tot slot, mocht tijdige publicatie van de doelgroep flexibele regeling, inclusief een tijdige afronding en verwerking van de uitvoeringstoets, niet haalbaar zijn voor inwerkingtreding per 1 januari 2026, dan vragen wij de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (BooO) en de Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne (BeooO) tijdig te publiceren, waarbij het afrekenen van de huur, beveiliging en catering (conform bovenstaand punt 3), worden opgenomen, zodat onnodige compensatie van gemeenten wordt voorkomen.

Vanzelfsprekend zijn wij van harte bereid tot een nadere toelichting op bovenstaand.

Met vriendelijke groet,